

BESZÁMOLÓ AZ ERÓZIÓS KEREKASZTAL 2013. CÍMŰ RENDEZVÉNYRŐL

Hat év szünet után 2013 decemberében ismét összeült az eróziós kerekasztal, hogy teret adjon a talajpusztulással foglalkozó szakembereknek eredményeik bemutatására. Az 1999-ben megrendezett első ankétot 2006-ig további öt követte, melyeknek szervezését a hazai eróziókutatással foglalkozó intézmények egy-egy kutatója vállalta. Így a kerekasztal számos kutatóhelyen került megrendezésre, többek között Gödöllőn, a Szent István Egyetemen, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetében, a Szegedi Tudományegyetemen, illetve a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetben.

A 2006-os találkozó után kialakult hosszú szünetben sok tekintetben megváltoztak az eróziókutatás feltételei és lehetőségei, eltolódtak a témán belüli prioritások, kutatóhelyek alakultak át azonban az akkori résztvevők többsége továbbra is a talajpusztulás témakörében kutat és elérkezettnek látta az időt egy újabb megbeszélésre. A 7. Eróziós Kerekasztal 2013 december 11-én az MTA CSFK Földrajztudományi Intézetének Budaörsi úti épületében ült össze.

Az eddig megszokott családi hangulatú rendezvényekkel szemben ez alkalommal 36 résztvevő volt kíváncsi az eróziókutatás pillanatnyi helyzetére Magyarországon (1. ábra). Külön öröm, hogy a hazai eredmények megismerése mellett a konferencia külföldi résztvevőkkel is bővült ezért az előadások egy része angol nyelven hangzott el.

1. ábra A 7. Eróziós Kerekasztal résztvevői, 2013. XII. 11., MTA CSFK Földrajztudományi Intézet
Figure 1. Participants of the 7th Erosion Roundtable, 11th of December, 2013, Hungarian Academy of Sciences, Research Centre for Astronomy and Earth Sciences, Geographical Institute

Szalai Zoltán a szervező intézmény nevében köszöntötte a megjelenteket és megnyitotta az angol nyelvű szekciót, melyet Kertész Ádám elnökölt. Ebben a részben az eróziókutatás általános jellegű problémáiról és eredményeiről esett szó. Elsőként Kertész Ádám (MTA CSFK FI) szólt az erózió globális vonatkozásairól, őt Varga György (MTA CSFK FI) követte a porviharok globális forrásterületeinek geomorfológiai értékelésével. Ezek után egy GIS központú előadás következett, Szabó Judit (ELTE TTK KTF) mutatta be az általa fejlesztett Web alapú vízmossáskereső alkalmazás lehetőségeit. Shayanfar, Mahsa előadásából a résztvevők betekintést kaptak egy arid körülmények között kialakítandó hulladéklerakó erózióveszélyeztetettségének vizsgálatába. Centeri Csaba (SZIE MKK KTI) mérés technikai kérdéseket helyezett a középpontba, a talajok textúrájának hatását vizsgálta az erodálhatósági tényező meghatározására. A szekciót Sisák István (PE GK NTT) zárta, aki a barázdáltság szerepét taglalta a felszíni lefolyásban egy nagy felbontású digitális terepmodell példáján.

A magyar nyelvű szekció – Centeri Csaba elnöklétével – kimondottan a hazai viszonyokra és eredményekre fókuszált. Az első előadás a szélerózió témaköréből született, Bartus Máté (SZTE TFGT) a faszorok potenciális deflációgátló hatását modellezte. Madarász Balázs (MTA CSFK FI) szintén a vegetáció általi védelmet elemezve a gyepes sávok eróziót csökkentő szerepét vizsgálta. A kutatási eredmények mellett a talajvédelmi hatóság gyakorlati szempontból szembesül az erózió problémájával. Berényi Üveges Judit (NÉBIHNTA) amindennapok gondjait vázolta fel, ahogy az egy átlagos gazdálkodó, illetve a hatóság életében megjelenik. A következő előadásban a geomatematikai módszerek általi talajterképezés került terítékre Szatmári Gábor (SZTE TFGT) tolmácsolásában. Jakab Gergely (MTA CSFK FI) a talajpusztulás által mozgatott szén eltérő léptékekben vizsgált szerepéről beszélt. Visszakanyarodva a defláció témaköréhez Farsang Andrea mutatta be a Szegedi Egyetemen végzett *in situ* szélcsatorna kísérletek infrastruktúráját és eredményeit. Ezt követően egy klasszikus erózióbecslési munka következett Szabó Boglárka (SZIE MKK KTI) előadásában. Az előadásokat Viczián István (MTA CSFK FI) zárta, aki az épített rézsűk erózióvédelméről ismertette gondolatait.

Habár az egyes előadások után közvetlenül is volt lehetőség kérdezni az előadóktól, a szekciók végén kötetlen beszélgetés formájában tértek vissza a legfontosabb gondolatok. A legnagyobb aktivitást kiváltó téma a gyakorlati erózióvédelem volt, ezzel is bizonyítva, hogy a kutatók nem az elefántcsont toronyból szemlélik a kérdést, hanem az eróziót testközből vizsgálják és keresik a lehetséges megoldásokat annak csökkentésére.

Az elméleti fejtegetéseket követően – az évszakhoz képest meglehetősen enyhe időjárásnak köszönhetően – az akadémiai épület parkolójában nagyparcellás, terepi, *in situ* esőszimulátoros bemutatóra került sor. Az MTA CSFK FI által fejlesztett mesterséges esőztető készülék széles intenzitástartományban (30–120 mm h⁻¹) képes modellezni a természetes csapadékokat, és 6 m² mintaterületen vizsgálja azok hatását (2. ábra).

2. ábra A helyben épített esőszimulátor bemutatása, 2013. XII. 11., MTA CSFK Földrajztudományi Intézet
Figure 2. Introduction of the locally constructed rainfall simulator, 11th of December, 2013, Hungarian Academy of Sciences, Research Centre for Astronomy and Earth Sciences, Geographical Institute

A szervezők ígérete szerint a bemutatott tanulmányok hamarosan egy lektorált, elektronikus kiadvány formájában, írott változatban is napvilágot látnak. A kötet megjelenésének várható ideje 2014 első félévé. E kiadvány a szélesebb szakmai közönség, illetve kívülállók számára is bizonyítani fogja, hogy az eróziókutatás hazánkban napjainkban is központi kérdés, amit sokan, nagyon széles fegyvertárral és magas színvonalon üznek. A feléledő kerekasztalnak tagadhatatlanul helye van tudományos életben, hiszen ezen a platformon találkozhat a geográfus, a mérnök, az agrárszakember és a talajvédelmi felügyelő, hogy együtt tegyenek valamit a termőföld védelméért.

DR. JAKAB GERGELY
MTA CSFK FI